

เผชิญหน้า “มหาภัยไข้เลือดออก”

แม้มีข่าวดีสำหรับคนไทยว่า นักวิทยาศาสตร์ไทยคิดค้นวัคซีนป้องกันไข้เลือดออกเป็นผลสำเร็จแล้ว สามารถผลิตจำนวนมากเพื่อฉีดให้คนไทยได้ในปี 2555 โดยสามารถป้องกันเชื้อไข้เลือดออกได้ถึง 4 สายพันธุ์ แต่ฉีดเพียงเข็มเดียวก็มีผลป้องกันได้จนตลอดชีวิต

แต่ข่าวร้ายก็คือ โรคภัยที่คร่าชีวิตได้ชนิดนี้เริ่มทวีการระบาดอย่างหนักหน่วงแล้วในวันนี้!

เพิ่มจำนวนพาหะ ขยายระยะแพร่เชื้อ

“ต้นคิด” เคยเสนอข่าวการกลับมาของไข้เลือดออก ในฐานะหนึ่งในโรคภัยที่ได้รับการอ้อมงูจากการเพิ่มอุณหภูมิโลกที่สูงขึ้นมาแล้ว โดยสภาวะอากาศที่เพิ่มระดับความ “อุ่น” ส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงแก่สรรพชีวิตอย่างเงิบๆ และแสดงผลส่วนหนึ่งให้เห็นประจักษ์ผ่านการระบาดของไข้เลือดออกนี้เอง

ผศ.ดร.เผด็จ สิริยะเสถียร แห่งคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ให้ข้อมูลว่า จากเดิมที่พาหะแพร่เชื้อไข้เลือดออกจำกัดที่ขุขันธ์เพียงเท่านั้น ทุกวันนี้ มีการตรวจพบเชื้อไวรัสเดงกี หรือเชื้อก่อโรคไข้เลือดออก ซึ่งแพร่ผ่านการดูดเลือดในขุขันธ์แล้ว ทั้งที่โดยปกติขุขันธ์ไม่เคยดูดเลือดจากมนุษย์ แต่กินน้ำหวานจากพืชเป็นอาหาร

ทีมวิจัยค้นพบสาเหตุของเรื่องนี้จบพบว่า ขุขันธ์ตัวผู้ได้รับเชื้อจาก “ตัวแม่” นั่นคือแม่ขุขันธ์ที่ส่งต่อเชื้อโรคมายังไข่ ปรากฏการณ์นี้ไม่เพียงเป็นเรื่องแปลกใหม่ แต่ยังเผยให้เห็นว่าพาหะนำโรคไข้เลือดออกมีโอกาสเพิ่มจำนวนขึ้นอีกมาก เพราะขุขันธ์ตัวผู้ซึ่งผสมพันธุ์ได้หลายครั้งในช่วงชีวิตสามารถส่งต่อเชื้อไข้เลือดออกสู่คู่ของตนผ่านการผสมพันธุ์ ขุขันธ์ตัวเมียจึงมีโอกาสได้รับเชื้อไข้เลือดออกผ่านช่องทางใหม่ นอกเหนือจากการไปกัดคนที่มิเชื่อนี้แล้วแพร่ต่อดังที่เคยเป็นมา สภาพความเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ทำให้ไข้เลือดออกมีโอกาสแพร่ระบาดสู่มนุษย์เรามากยิ่งขึ้นเป็นเงาตามตัว

ในช่วงเวลาที่ภาวะโรคร้อนเผยโฉมให้เห็นชัดเจนยิ่งขึ้น ยังมีปรากฏการณ์ที่เกี่ยวพันกับความเสี่ยงต่อการเพิ่มโอกาสแพร่ระบาดของโรคไข้เลือดออกในด้านอื่นๆ อีกด้วย โดยพบว่าช่วงเวลาหากินของขุขันธ์ขยายเพิ่มขึ้นจากเดิมที่หากินในช่วงกลางวัน ทุกวันนี้ก็กลับทำงานหนักไม่แพ้มนุษย์ กล่าวคือขยายเวลารอกินหากินถึง 5 ทุ่ม

พ.ศ. 2551 ผู้ป่วยนำโคงในรอบ 5 ปี

ข้อมูลจากกรมควบคุมโรค แสดงให้เห็นว่าค่าพยากรณ์ว่าไข้เลือดออกคือหนึ่งในโรคร้ายยุคโรคร้อนนั้น ไม่ใช่เรื่องเกินจริง เพราะแนวโน้มที่ปรากฏในรอบ 5 ปี ระหว่างปี พ.ศ.2547 จนถึง 8 เดือนแรก ของปี พ.ศ. 2551 แสดงให้เห็นว่าจำนวนผู้ป่วยในปีล่าสุดนำโคง ทั้งที่เป็นข้อมูลจาก 8 เดือนเท่านั้น พื้นที่ที่มีผู้ป่วยโรคนี้น่า ที่สุดได้แก่ ภาคกลาง รองลงมาคือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ตามลำดับ

ก้าวจากโรคในฤดูสู่ภัยตลอดปี

พญ.มนทิรา ทองสารี รองผู้อำนวยการสำนักอนามัย กทม. ตั้งข้อสังเกตถึงการระบาดของไข้เลือดออก ในช่วงปีหลังๆ ว่า มีลักษณะเปลี่ยนแปลงไป จากเดิมที่รูปแบบการระบาดรุนแรงเกิดขึ้น 1 ปี เว้น 2 ปี และเกิดกับ เด็กเป็นส่วนใหญ่ แต่หลังจากปี 2546 พบว่า มีการระบาดเกิดขึ้นทั้งปี โดยพบมากในฤดูฝน และเกิดกับคนทุกวัย

ท่ามกลางข้อถกเถียงในแวดวงนักวิทยาศาสตร์ทั้งไทยและเทศว่า โลกร้อนจะก่อให้เกิดความ

เปลี่ยนแปลงรวดเร็วและรุนแรงแค่ไหน กรณีของไข้เลือดออกระบาดนับเป็นหนึ่งในคำตอบอันแจ่มชัด

คำถามที่ใกล้ตัวกว่าก็คือ เราจะทำอะไรได้บ้างเพื่อช่วยกันปกป้องสุขภาพและโลกใบนี้ให้เป็นสถานที่ที่น่า อยู่อาศัยไปให้ยาวนานที่สุด โดยไม่ต้องรอคำหุหรือการลงโทษจากธรรมชาติแล้วจึงลงมือคิดและทำ

ที่มา ระวังโลกร้อน ไข้เลือดออกระบาดหนัก โดย ศิริพร คำภูไทย ในส่วน สถานการณ์ข่าวสุขภาพ เว็บไซต์

แผนงานพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารสุขภาพ

สืบค้นได้จาก www.hiso.or.th

ข้อมูลเพิ่มเติม ติดต่อ กิติมาภรณ์ 081 449 7479